

TURİZMCİ VE ÇEVRECİ KARACAOĞLAN

Mustafa Bozer

Folklor bilimcileri, araştırmacı, edebiyatçılar bu güne kadar genelde karacaoğlanın yaşamı ve sanat yönüyle ilgilendiler. Sempozyumlarda, Panellerde, makale ve kitaplarda hep bu temayı işlediler.

Bizim bu çabalara karşı olduğumuz düşünülemez. Söylemek istediğimiz Büyük Ozan'ın sazıyla-sözyle yüzyılların ötesinden günümüze değişik başka mesajlar da verdiğidir. Bu mesajların gündeme getirilip bilimsel düzeyde tartışılması Karacaoğlan'ı daha da yüceleştireceği kanıdır.

Ben bu sempozyumda usta Ozan'ın turizmciler ve çevreciler yönünü ele alarak sunmaya çalışacağım.

Turizm ve çevrecilik birbirini bütünüleyen iki önemli kavramdır. Bir yöre ya da belde, doğa ve tarihi zenginlikten yoksalsa orada turizm etkinlikten söz etmek mümkün değildir.

Bugün dünyada turist alan ve veren ülkeler vardır. Akdeniz ülkeleri çoğunlukla turist alan ülkelerdir.

Adana'da, Akdeniz çanağında yer alan Türkiye'nin en güzel beldesi ve dördüncü büyük kentidir. Tarım ve sanayide bölgenin odağı, tekstilde ise dünyada önemli bir yere sahiptir, işlenmemiş doğa güzellikleri tüm çıplaklığıyla ortadadır. Bir tarafta Toroslar diğer tarafta kum ve güneşiyle ünlü Akdeniz kıyıları.

ilk çağdan beri sayısız kavimlere yurt olmuş, üzerinde çeşitli uygarlıklar kurulup yıkılmış, her karış toprağı tarihi yapılarla dolu sınırsız bir açık hava müzesi.

Karacaoğlan, daha doğuştan böyle bir güzelliğin kucağında bulmuştur kendini.

"Çukurova bayramlığın giyerken Çıplaklığın üzerinden soyarken Şubat ayı kış yelini kovarken Cennet dense sana yakışır dağlar" Ozan'ın gözünü açtığı Feke-Gökçeli, dağı, tepesi, kayası, koyağı, çalısı, çırpısı, kirazı, çınarı, menevşesi, nergisi, havasıyla cennet misali güzelliklerle dolu bir yöredir halen.

Rahmetli Cahit Öztelli, İrfan Ünver Nasrettinoğlu ile birlikte 1976 yılında Feke - Saimbeyli ilçelerine yaptığımız bir

araştırma gezisinde Özleili manzaranın ihtişamı karşısında :

"Buraları gezip gördükten sonra Karacaoğlan kitabımı yeniden yazsam daha başka yazarım" diyerek rengarenk doğa karşısındaki hayranlığını gizleyememiştir. Bu sözlerle masada yazılan Karacaoğlan'ia, yaşayarak yazılan Karacaoğlan arasındaki farkı dile getirmiş oluyordu,

Karacaoğlan, gerçek bir turisttir... O'nun turistliği ailevi nedenlerle doğduğu yer Gökçeli'den çıkıp , Bahçe'nin Farsak köyüne gitmek üzere yola koyulmasıyla başlar.

"Gökçeli'den çıktım çocuktum
Feke'ye geldim ayıktım Kozan'da
sıcaktan bayıktım Karacaoğlan
dön obana"

Bu yolculuk ufkunun genişlemesine, çocuk ruhunda derin bir patlamaya ve doğanın onbinlerce yıllık emeğindeki sırrı kavramaya neden olur.

Rüzgar eser, dallarınız atışır
Kuşlarınız birbiriyle ötüşür
Ören yerler bu bayramda pek üşür
Sümbül niçin yaslı bakışır dağlar

Karacaoğlan'ı diğer ozanlardan ayıran en önemli ve belirgin fark da budur. Gelmiş geçmiş büyük halk ozanları "Pir elinden bade "içerek saz çalıp türkü söylemeğe başladığı halde Karacaoğlan, doğanın onbinlerce yıllık emeğini insanla sentezleştirip gönül doruğuna ulaşır...

Toroslar, canlısından cansızına, onun milli parkıdır... Bu parkta, elvan elvan çiçekler, kuşlar, kamalaklı kara ardıçii dağlar, cerenler, keklikler, turaçlar, bozbulamk akan sularla pahasız bir tablo.

Yağmur yağar mor sümbüller bitirir
Yel estikçe kokuların getirir
San çiçek sarvan kurmuş oturur
Karıymış güllere çimenin dağlar

Bütün ömrü bu parkı, bu tabloyu korumayla geçmiştir. Şiirini bu yönde örmüş, sazını bu yönde dillendirmiştir. Onun

için doğanın her ürünü ayrı bir değerdir. Halkın horladığı uğursuz olarak nitelediği baykuş bile..

"Koyuverin gitsin sefil baykuşu
Durmuyor akıyor gözümün yaşı"

Ozan'ın zaman zaman başvurmak zorunda kaldığı bedduası dahi sıcacık ve sevgi dolu

Balta deęsin ormanların kurusun
Gazel olsun yaprakların gürüsün
Top top olsun geyiklerin yürüsün
Avcıların avın alsın peşinden

Fenasın da Karacaoğlan fenasın Od
düşse de döne döne yanaşın Yüce
dağlar sen de bana dönesin Ayrıiasın
yareninden eşinden

Karacaoğlan'ı n Feke'den Bahçe'ye başlayan zorunlu, bilinçsiz turistliği sonunda bir tutkuya dönüşür. O'nun yol arkadaşı vefalı altı telli sazıdır.

Ozan, insanın gezerek görerek olgunluğa ulaşacağı, kişilik bulacağı kanısındadır:

"Kalk gidelim Balkaman'dan yukarı
Oturup durana devlet yaramaz Yięidin
bir başı gezginci gerek Yięit
gezmeyince adam olamaz"

"Ala gözlü baharımdır yazımdır Gidi
rakip kara kışım, güzümdür Vilayet
hünkarın seyran bizimdir Göze yasak
oimaz gezer yürürüm"

Karacaoğlan için, gezip görmek büyük bir hobidir. Öyle bir hobi ki, kimi yerleri fiilen gezip, kimi yerleri ise halk ozanlarına has sanatı kullanarak, görmüş gibi terennüm etmiştir. Bunun için de özellikle göçmen kuşları kullanmıştır. Leyleklerin, turnaların, kırlangıçların peşinde dağları, çölleri, deniz ve okyanuzları aşarak başka kıtalara ulaşmıştır. Yücelerden Frengistan'ı seyretmiş, onlarla kendi ulusu arasındaki farkı çok ustaca ortaya koymuştur.

Gezme ve görmesi, hangi şartlarda olursa olsun turizmi, turizmin ne olduğu bilinmediği dönemlerde, günümüzün turizmcilerinin sağlayamadığı perspektiften, güzellikleri ve değerleri gözler önüne sermiştir.

"Altıma attılar bir ipek halı Uğruma
koydular kaymağı balı" dizeleri
konukseverliğimizi,

"Yaz olur, meşede ceren av olur Her
sinekler bir alıcı kuş olur" dizeleri yayla
turizminin,

"Cebir elem şu dağların başından
Avlayalım kekliğinden kuşundan"
dizeleri av turizmini,

"Kimya dedikleri sende bulunur Burcu burcu
kokar gülün Erciyes" dizeleri dağ turizmini,
sergileyen işaretlerdir.

Gün olur, canlı cansız doğa tahribi, insanların
çaresizliği,onu yürekten yaralar.

"Çıktım yücesine seyran eyledim Dost
ile gezdiğim çöller perişan Bir başıma
olsamgam çekmez idim Bir ben değil
cümle alem perişan

Başı pare pare dumanlı dağlar
Hastanın halinden ne bilir sağlar
Bozulmuş seyirci virane bağlar
Bülbülün konduğu güller perişan"

Şunu üzülerek ifade edelim ki. Karacaoğlan'ın yüzyılların ötesinden verdiği doğa mücadelesinin değerini insanoğlu, ancak bu gün anlayabildi. Antayabildi ama Karacaoğlan'ın parkından da çok şeyler yok oldu.

Nerede Çukurova'nın kekliği, turacı.. Nerede Misis, Ceyhan, Osmaniye, Bahçe, Kadirli ve Kozan'da gökyüzünü kaplayan meşe, pırnal, söğüt ağaçları.. Hayıtların, ılgınların, karaçalı ve böğürtlenlerin oluşturduğu bükler, menevşe, püren, nergis, lale, mor sümbüller.

Osmanlı İmparatorluğu 1858 yılında " Arazi Kanunnamesi" ni çıkarmış. 1869 yılında yürürlüğe giren "Orman tüzüğü" ile işlenen orman ürünlerinin yarısı Fransızların yarısı bizim olmuş.

Cumhuriyet döneminde ise,1924 yılına kadar ormana yeterli ve koruyucu biçimde eğilme imkanı bulunamamış. 1945 yılında yürürlüğe giren 4785 sayılı yasa ile ormanlarımız özellikten çıkarılıp devlet kontrolüne sokulmuştur.

Bugünün turisti, gezip görmek için, karlı dağlı, kara ardıçlı, mor sümbüllü yerler arıyor. Akça denizini temiz tutan ülkelere koşuyor. Ekolojik dengesi bozulmamış bölgeler araştırıyor.

Bu tür düşünen turistler, italya'ya yılda 15 milyar dolar. ispanya'ya 12 milyar dolar bırakıyor. Türkiye ise ancak 3 milyar dolar pay alabiliyor.

SONUÇ:

Sonuç olarak ifade edelim ki, Karacaoğlan'ı sadece aşk peşinde koşan, nerede bir güzel görürse orada kalanz, gönül esiri bir ozan olarak değerlendirmek çok yanlış bir yorumdur.

Bize göre o, sıcacık şiir ve türküleriyle topluma eğitici mesajlar veren, ileri görüşlü bir bilgedir. Onun doğa ve insan ilişkisi yöündeki dengeye dayalı yararlı düşünceleri yeni kavranmaya başlanmıştır.

Bitkilerin ilaç yapımında, çiçeklerin kozmetikte, karlarla beslenen akarsuların enerji ve sulamada, dağların madende, ormanın ağaç sanayiinde, giyim kuşamın modada,hah, kilim, sicimin hatıra eşya ticaretinde, bunun da ötesinde tümüyle doğanın insan sağlığı üzerindeki işlevini düşünürsek hemşehrimiz Karacaoğlan'ın ölümsüzlüğünü daha iyi anlamış oluruz.

Toros'lardan Çukurova'dan saygılar sana büyük ozan.